Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

24 ноември 2020 година*

„Преюдициално запитване — Държавни помощи — Обществен радио- и телевизионен оператор — Член 106, параграф 2 ДФЕС — Услуги от общ икономически интерес — Помощ, съвместима с вътрешния пазар — Член 108, параграф 3 ДФЕС — Уведомление — Липса — Задължение на получателя за плащане на лихва за периода на неправомерност на помощта — Изчисляване на лихвата — Суми, които следва да бъдат взети предвид“

По дело C-445/19

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Østre Landsret (Апелативен съд на Източния регион, Дания) с акт от 29 май 2019 г., постъпил в Съда на 6 юни 2019 г., в рамките на производство по дело

Viasat Broadcasting UK Ltd

срещу

TV2/Danmark A/S,

Кралство Дания

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: K. Lenaerts, председател, R. Silva de Lapuerta (докладчик), заместник-председател, Ал. Арабаджиев, A. Prechal, E. Regan, M. Ilešič, L. Bay Larsen, N. Piçarra и A. Kumin, председатели на състави, T. von Danwitz, C. Toader, I. Jarukaitis и N. Jääskinen, съдии,

генерален адвокат: J. Kokott,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за Viasat Broadcasting UK Ltd, от P. Jakobsen и M. Honoré, advokater,

– за TV2/Danmark A/S, от O. Koktvedgaard, advokat,

– за датското правителство, от M. S. Wolff и J. Nymann-Lindegren, в качеството на представители, подпомагани от R. Holdgaard, advokat,

* Език на производството: датски.

– за нидерландското правителство, от M. K. Bulterman и J. Langer, в качеството на представители,

– за австрийското правителство, от J. Schmoll и F. Koppensteiner, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от B. Stromsky, в качеството на представител, подпомаган от M. Niessen, advokat,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 3 септември 2020 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 106, параграф 2 ДФЕС и на член 108, параграф 3 ДФЕС.

2 Запитването е отправено в рамките на спор между, от една страна, Viasat Broadcasting UK Ltd (наричано по-нататък „Viasat“) и от друга страна, TV2/Danmark A/S (наричано по-нататък „TV2“) и Кралство Дания относно задължението на TV2/Danmark A/S за плащане на лихва за периода, в който е получавало неправомерно приведени в действие помощи, преди Европейската комисия да се произнесе с окончателно решение за обявяването им за съвместими с вътрешния пазар.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

3 TV2 е датско дружество за разпространение на национални и регионални радио- и телевизионни програми, на което е възложено извършването на услуги от общ икономически интерес.

4 По жалба срещу системата на финансиране на TV2 Комисията се произнася с Решение 2006/217/ЕО от 19 май 2004 година относно мерките, взети от Дания в полза на TV2/Danmark (ОВ L 85, 2006 г., стр. 1). В него тя приема, че тези мерки представляват държавни помощи, които Кралство Дания е предоставяло на TV2 под формата на лицензионна такса и под друга форма в периода от 1995 г. до 2002 г., но че тези помощи — с изключение само на сумата от 628,2 милиона датски крони (DKK) (приблизително 85 милиона евро) — са съвместими с вътрешния пазар по смисъла на член 106, параграф 2 ДФЕС.

5 Общият съд отменя това решение на Комисията с решение от 22 октомври 2008 г., TV2/Danmark и др./Комисия (T-309/04, T-317/04, T-329/04 и T-336/04, EU:T:2008:457), след което Комисията преразглежда съответните мерки.

6 Въз основа на извършеното преразглеждане Комисията приема Решение 2011/839/ЕС от 20 април 2011 година относно мерките, приведени в действие от Дания (C 2/03) за TV2/Danmark (ОВ L 340, 2011 г., стр. 1), в което установява, че прилаганите в периода от 1995 г. до 2002 г. в полза на TV2 мерки под формата на приходи от лицензионна такса и другите разглеждани в това решение мерки представляват държавни помощи по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, които са неправомерно приведени в действие в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС, но които са съвместими с вътрешния пазар по смисъла на член 106, параграф 2 ДФЕС.

7 TV2 подава пред Общия съд жалба за частична отмяна на това решение.

8 С решение от 24 септември 2015 г. TV2/Danmark/Комисия (T-674/11, EU:T:2015:684) Общият съд отменя Решение 2011/839 в частта, в която Комисията е приела, че рекламните приходи за 1995 г. и 1996 г., платени на TV2 чрез фонд TV2, представляват държавни помощи, и отхвърля жалбата в останалата ѝ част.

9 TV2, Комисията и Viasat обжалват това решение.

10 С решение от 9 ноември 2017 г., TV2/Danmark/Комисия (C-649/15 P, EU:C:2017:835) Съдът отхвърля жалбата на TV2.

11 С решения от 9 ноември 2017 г., Комисия/TV2/Danmark (C-656/15 P, EU:C:2017:836) и от 9 ноември 2017 г., Viasat Broadcasting UK/TV2/Danmark (C-657/15 P, EU:C:2017:837) Съдът отменя решението на Общия съд от 24 септември 2015 г., TV2/Danmark/Комисия (T-674/11, EU:T:2015:684) в частта, в която отменя Решение 2011/839 по посочения в точка 8 от настоящото решение въпрос и се произнася окончателно по спора, като отхвърля подадената от TV2 срещу това решение жалба за отмяна.

12 Viasat сезира тогава запитващата юрисдикция Østre Landsret (Апелативен съд на Източния регион, Дания) с искане да осъди TV2 да плати лихва за периода, през който съответните помощи са били неправомерни, а именно от 1995 г. до 2011 г., в размер, в който би платил лихва върху разглежданата сума, ако трябваше да я заеме на пазара в очакване на приемането на окончателното решение на Комисията по член 108, параграф 3 ДФЕС.

13 При тези обстоятелства Østre Landsret (Апелативен съд на Източния регион) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Съществува ли задължение за национална юрисдикция да разпореди на получателя на помощта да плати лихви за неправомерност (вж. решение от 12 февруари 2008 г., CELF и Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79) и в случай като настоящия, в който неправомерната държавна помощ представлява приета впоследствие за съвместима с вътрешния пазар съгласно член 106, параграф 2 ДФЕС компенсация за услуга от общ икономически интерес и в който одобрението се основава на оценка на общото финансово състояние на публичното предприятие, включително на неговата капитализация?

2) Съществува ли задължение за национална юрисдикция да разпореди на получателя на помощта да плати лихви за неправомерност (вж. решение по дело CELF) и по отношение на суми, които при обстоятелства като тези в настоящия случай са прехвърлени от получателя на помощта на свързани с него предприятия по силата на публичноправно задължение, но с окончателно решение на Комисията са квалифицирани като предимство за получателя на помощта по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС?

3) Съществува ли задължение за национална юрисдикция да разпореди на получателя на помощта да плати лихви за неправомерност (вж. решение от 12 февруари 2008 г., CELF и Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79) и по отношение на държавна помощ, която получателят на помощта при обстоятелства като тези в настоящия случай е получил от публично контролирано предприятие, при положение че част от средствата на последното са от продажби на услугите на получателя на помощта?“.

Производството пред Съда

14 Поради здравната криза съдебното заседание за изслушване на устните състезания, насрочено първоначално за 20 април 2020 г., а впоследствие отложено за 8 юни същата година, е отменено и поставените въпроси за устен отговор са заменени с въпроси за писмен отговор. Страните отговарят на тези въпроси в указания срок.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

15 С първия въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 108, параграф 3 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че получател на помощ, приведена в действие в нарушение на тази разпоредба, трябва да бъде осъден от националната юрисдикция да плати лихва за периода на неправомерност на помощта и в случаите, когато в окончателното си решение Комисията е стигнала до извода, че същата помощ е съвместима с вътрешния пазар на основание член 106, параграф 2 ДФЕС.

16 В самото начало следва да се припомни, че прилагането на разпоредбите на Съюза в областта на държавните помощи се основава на задължението за лоялно сътрудничество между националните юрисдикции, от една страна, и Комисията и юрисдикциите на Съюза, от друга, като в рамките на това сътрудничество всички те действат в рамките на възложените им в Договора за функционирането на ЕС задачи (решение от 15 септември 2016 г., PGE, C-574/14, EU:C:2016:686, т. 33 и цитираната съдебна практика), като съответните им задачи взаимно се допълват, но са различни (решение от 21 ноември 2013 г., Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, т. 27 и цитираната съдебна практика).

17 Всъщност, докато преценката относно съвместимостта на мерките за помощ с вътрешния пазар е от изключителната компетентност на Комисията, която действа под контрола на юрисдикциите на Съюза, то до окончателното решение на Комисията националните юрисдикции следят за опазването на правата на правните субекти при евентуално нарушение от страна на държавните органи на забраната, предвидена в член 108, параграф 3 ДФЕС (решение от 21 ноември 2013 г., Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, т. 28 и цитираната съдебна практика).

18 Целта на предвидения с последната посочена разпоредба превантивен контрол е да се привеждат в действие само помощите, които са съвместими с вътрешния пазар. За да се осъществи тази цел, изпълнението на проекта за помощ се отлага, докато съмнението относно неговата съвместимост бъде премахнато с окончателното решение на Комисията (решения от 3 март 2020 г., Vodafone Magyarország, C-75/18, EU:C:2020:139, т. 19 и от 3 март 2020 г., Tesco-Global Áruházak, C-323/18, EU:C:2020:140, т. 31 и цитираната съдебна практика).

19 В това отношение задължението за уведомяване е един от основните елементи на системата за контрол, предвидена в Договора за функционирането на ЕС в областта на държавните помощи. В рамките на тази система държавите членки са длъжни, от една страна, да уведомят Комисията за всяка мярка за предоставяне или за изменение на помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС и от друга страна, в съответствие с член 108, параграф 3 ДФЕС да не прилагат такава мярка до приемането на окончателно решение по нея от посочената институция (решение от 5 март 2019 г., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, т. 56 и цитираната съдебна практика).

20 Забраната, предвидена в член 108, параграф 3, цели да гарантира, че последиците от съответната помощ няма да настъпят, преди Комисията да е имала разумен срок, за да разгледа проекта в подробности, и ако са налице условията за това, да започне процедурата по член 108 параграф 2 ДФЕС (решение от 12 февруари 2008 г., CELF и Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, т. 36).

21 По случай, при който Комисията е приела окончателно решение за помощ, приведена в действие в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС, и е установила съвместимост на тази помощ с вътрешния пазар на основание член 107 ДФЕС, Съдът е постановил, че окончателното решение на Комисията няма за резултат да санира a posteriori действията по привеждане в действие, които нямат правна сила, поради това че са били извършени при незачитане на забраната, посочена в този член 108, параграф 3, последно изречение. Всяко друго тълкуване би довело до благосклонно третиране на незачитането от съответната държава членка на тази разпоредба и би я лишило от нейното полезно действие (вж. в този смисъл решение от 12 февруари 2008 г., CELF и Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, т. 40).

22 В такива случаи правото на Съюза задължава националните юрисдикции да разпоредят мерките, които са подходящи, за да бъдат реално отстранени последиците от неправомерността (вж. в този смисъл решение от 12 февруари 2008 г., CELF и Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, т. 46).

23 Всъщност, ако неспазването на член 108, параграф 3 ДФЕС в рамките на проект за помощ, съвместим или не с общия пазар, не е свързано с повече рискове или санкции, отколкото спазването му, стимулът за държавите членки да правят уведомления и да очакват решение по съвместимостта, би отслабнал значително, в резултат на което би се стеснил и обхватът на контрола на Комисията (решение от 5 октомври 2006 г., Transalpine Ölleitung in Österreich, C-368/04, EU:C:2006:644, т. 42).

24 В този контекст, видно от решение от 12 февруари 2008 г., CELF и Ministre de la Culture et de la Communication (C-199/06, EU:C:2008:79), следва да се направи разграничение, що се отнася до последиците от привеждането в действие на помощ в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС, между възстановяването на неправомерната помощ и плащането на лихва за периода, през който тя е била неправомерна.

25 От една страна, що се отнася до възстановяването на неправомерната помощ, преследваната с член 108, параграф 3 ДФЕС цел да се гарантира, че съответната несъвместима помощ никога няма да бъде приведена в действие, не противоречи на преждевременното плащане на помощта, ако в окончателното си решение Комисията стигне до извода, че тя е съвместима с вътрешния пазар (вж. в този смисъл решение от 12 февруари 2008 г., CELF и Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, т. 46—49). При това положение националният съд следователно не е длъжен да разпореди възстановяване на помощта (решение от 12 февруари 2008 г., CELF и Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, т. 55).

26 От друга страна, правото на Съюза задължава националния съд да разпореди на получателя на помощта да плати лихва за периода на неправомерността ѝ (решения от 12 февруари 2008 г., CELF и Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, т. 52 и от 5 март 2019 г., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, т. 134).

27 Това задължение на националния съд произтича от факта, че привеждането в действие на помощ в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС предоставя на получателя на помощта недължима полза, която се изразява, от една страна, в неплащане на лихвата, която би платил върху съответната сума на съвместимата помощ, ако трябваше в очакване на приемането на окончателното решение на Комисията да заеме тази сума на пазара, и от друга страна, в

подобряването на конкурентното му положение спрямо другите оператори на пазара през времетраенето на неправомерността на помощта (решения от 12 февруари 2008 г., CELF и Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, т. 51 и от 5 март 2019 г., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, т. 132). Всъщност неправомерността на тази помощ би имала за резултат, от една страна, да изложи тези оператори на опасността, в крайна сметка неосъществена, от привеждането в действие на несъвместима помощ, а от друга страна, да ги накара да понесат по-рано, отколкото трябва, последиците от нея (решение от 12 февруари 2008 г., CELF и Ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, т. 50).

28 Както по същество отбелязва генералният адвокат в точки 23—25, 35 и 49 от заключението си, ако Комисията приеме окончателно решение, в което стигне до извода, че неправомерната помощта е съвместима с вътрешния пазар на основание член 107 ДФЕС, то споменатото задължение — установено от Съда в решение от 12 февруари 2008 г., CELF и Ministre de la Culture et de la Communication (C-199/06, EU:C:2008:79) — се отнася до всяка помощ, която е приведена в действие в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС, включително и в случаите, когато с окончателно решение Комисията установи съвместимостта на тази помощ с вътрешния пазар на ДФЕС на основание член 106, параграф 2 ДФЕС.

29 Всъщност следва да се припомни, че член 106, параграф 2 ДФЕС предвижда, от една страна, че предприятията, които са натоварени с функцията да оказват услуги от общ икономически интерес или които имат характер на фискален монопол, се подчиняват на разпоредбите, съдържащи се в Договорите, и в частност на правилата на конкуренцията, доколкото прилагането на тези правила не препятства юридически или фактически изпълнението на специфичните задачи, които са им възложени, и от друга страна, че развитието на търговията не трябва да се засяга до степен, която би била в противоречие с интересите на Съюза.

30 Тази разпоредба, която цели да съгласува интереса на държавите членки от използването на определени предприятия като инструмент на икономическата или данъчната политика с интереса на Европейския съюз от спазване на правилата за конкуренция и запазване на единството на вътрешния пазар (решения от 20 април 2010 г., Federutility и др., C-265/08, EU:C:2010:205, т. 28 и от 8 март 2017 г., Viasat Broadcasting UK/Комисия, C-660/15 P, EU:C:2017:178, т. 31), трябва да се тълкува, като се вземат предвид уточненията, направени в Протокол (№ 26) относно услугите от общ интерес (ОВ C 202, 2016 г., стр. 307) и в Протокол (№ 29) за системата на публичното радиоразпръскване в държавите членки (ОВ C 202, 2016 г., стр. 311) (решение от 8 март 2017 г., Viasat Broadcasting UK/Комисия, C-660/15 P, EU:C:2017:178, т. 36).

31 В това отношение, от една страна, член 1 от Протокол (№ 26) относно услугите от общ интерес предвижда, че държавите членки разполагат с „голяма дискреционна власт“ за предоставяне, възлагане и организиране на услугите от общ икономически интерес, така че да се доближават максимално до потребностите на ползвателите (решение от 7 ноември 2018 г., Комисия/Унгария, C-171/17, EU:C:2018:881, т. 48).

32 От друга страна, Протокол (№ 29) за системата на публичното радиоразпръскване в държавите членки предвижда, че „[р]азпоредбите на Договорите не накърняват компетентността на държавите членки да финансират публичното радиоразпръскване, доколкото такова финансиране се предоставя на структурите за радиоразпръскване за изпълнение на мисията за обществена услуга така, както им е възложена, определена и организирана от всяка държава членка и доколкото това финансиране не засяга условията за търговия и конкуренцията в Съюза до степен, която би противоречала на общия интерес, като се държи сметка за това как се изпълнява възложената мисия за тази обществена услуга“.

33 В този смисъл държавите членки имат право при спазване на правото на Съюза да определят обхвата и организацията на своите услуги от общ икономически интерес, и по-специално на тези, свързани с радио- и телевизионното разпространение, като по-специално вземат предвид присъщи за националната им политика цели. В това отношение държавите членки разполагат с широко право на преценка, което може да бъде поставено под съмнение от Комисията само в случай на явна грешка (вж. в този смисъл решение от 7 ноември 2018 г., Комисия/Унгария, C-171/17, EU:C:2018:881, т. 49 и цитираната съдебна практика).

34 При все това обаче правото на държавите членки да определят услугите от общ икономически интерес трябва във всеки случай да се упражнява при спазване на правото на Съюза (решения от 20 декември 2017 г., Comunidad Autónoma del País Vasco и др./Комисия, C-66/16 P—C-69/16 P, EU:C:2017:999, т. 71 и от 3 септември 2020 г., Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland и др./Комисия, C-817/18 P, EU:C:2020:637, т. 95).

35 Отговорът на въпроса дали дадена мярка трябва да се квалифицира като държавна помощ, следва обаче да предшества евентуалната проверка дали помощ, която е несъвместима по смисъла на член 107 ДФЕС, е все пак необходима за изпълнението на възложени на получателя на съответната мярка задачи по член 106, параграф 2 ДФЕС (вж. в този смисъл решение от 8 март 2017 г., Viasat Broadcasting UK/Комисия, C-660/15 P, EU:C:2017:178, т. 34). Ето защо, преди евентуално да прецени съответната мярка от гледна точка на тази разпоредба, Комисията трябва да може да провери дали тази мярка представлява държавна помощ, а това налага, както предвижда член 108, параграф 3, първо изречение ДФЕС, тази институция да бъде предварително уведомена за планираната мярка.

36 Освен това всяко изключение от общото правило за задължително уведомяване, наложено на държавите членки по силата на Договорите и представляващо един от основните елементи на системата за контрол на държавните помощи, трябва да бъде изрично предвидено (вж. в този смисъл решение от 5 март 2019 г., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, т. 59 и 60).

37 В това отношение съгласно член 109 ДФЕС Съветът на Европейския съюз има правомощието да приема подходящи регламенти за прилагането на членове 107 ДФЕС и 108 ДФЕС, и в частност да определя условията за прилагане на член 108, параграф 3 ДФЕС, както и категориите помощи, които са изключени от предвидената в последната разпоредба процедура. В този контекст съгласно член 108, параграф 4 ДФЕС Комисията може да приема регламенти относно категориите държавни помощи, за които Съветът е определил, в съответствие с член 109 ДФЕС, че могат да бъдат освободени от процедурата, предвидена в член 108, параграф 3 ДФЕС (решение от 5 март 2019 г., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, т. 57 и цитираната съдебна практика).

38 В този смисъл на основание на член 94 от Договора за ЕО (впоследствие станал член 89 ЕО, а понастоящем член 109 ДФЕС) е приет Регламент (ЕО) № 994/98 на Съвета от 7 май 1998 година по прилагането на членове [107 и 108 ДФЕС] към някои категории хоризонтална държавна помощ (ОВ L 142, 1998 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 31), а след това на основание на него са приети Регламент (ЕО) № 800/2008 на Комисията от 6 август 2008 година относно деклариране на някои категории помощи за съвместими с общия пазар в приложение на членове [107 и 108 ДФЕС] (Общ регламент за групово освобождаване) (ОВ L 214, 2008 г., стр. 3) и Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 [ДФЕС] (ОВ L 187, 2014 г., стр. 1) (вж. в този смисъл решение от 5 март 2019 г., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, т. 58 и цитираната съдебна практика).

39 Както обаче се припомня в съображение 7 от Регламент № 800/2008 и от Регламент № 651/2014, за държавните помощи по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, които не попадат в приложното поле на тези два регламента, следва да продължи да се прилага задължението за уведомяване по член 108, параграф 3 ДФЕС (вж. в този смисъл решение от 5 март 2019 г., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, т. 59 и цитираната съдебна практика).

40 Освен това от самия текст на член 106, параграф 2 ДФЕС се установява, че дерогациите от разпоредбите на Договора за функционирането на ЕС са допустими само ако са необходими за изпълнението на специфични задачи, които са възложени на предприятие, натоварено с извършването на услуги от общ икономически интерес (решения от 8 март 2017 г., Viasat Broadcasting UK/Комисия, C-660/15 P, EU:C:2017:178, т. 29 и от 3 септември 2020 г., Vereniging tot Behoud van Natuurmonenten in Nederland и др./Комисия, C-817/18 P, EU:C:2020:637, т. 97), а това в областта на държавните помощи следва евентуално да се провери от Комисията преди привеждането в действие на съответните помощи. Както обаче бе прието в точка 35 от настоящото решение, извършването на споменатата проверка е възможно само ако планираната мярка е била нотифицирана на тази институция на Съюза в съответствие с член 108, параграф 3, първо изречение ДФЕС, за да провери дали тя представлява държавна помощ. С оглед на това изпълнението на задачите на предприятие, натоварено с функцията да извършва услуги от общ икономически интерес, само по себе си не може да бъде основание за дерогиране на предвиденото в тази разпоредба задължение за уведомяване.

41 Това задължение е приложимо следователно за държавните помощи, за които не е предвидено изрично дерогиране на общото правило по член 108, параграф 3, първо изречение ДФЕС за задължително предварително уведомяване, дори и в случаите, когато тези помощи са предназначени за предприятия, натоварени с функцията да извършват услуги от общ икономически интерес. Поради това държавите членки са длъжни да не привеждат в действие такива мерки, докато Комисията не приеме окончателно решение по тях.

42 Накрая, следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда предвид императивния характер на контрола в областта на държавните помощи, извършван от Комисията съгласно член 108 ДФЕС, от една страна, предприятията — получатели на дадена помощ, по принцип могат да имат оправдани правни очаквания за нейната правомерност само ако помощта е била предоставена съгласно предвидената в посочения член процедура, и от друга страна, всеки добросъвестен икономически оператор трябва обичайно да бъде в състояние да се увери, че тази процедура е била спазена. По-специално, когато дадена помощ е приведена в действие без предварително уведомление до Комисията, поради което тя е неправомерна по силата на член 108, параграф 3 ДФЕС, получателят на помощта не може да има към този момент оправдани правни очаквания нито относно нейното правомерно отпускане (решение от 5 март 2019 г., Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, т. 98 и цитираната съдебна практика), нито следователно относно предимството да не плаща лихва за периода на неправомерност на помощта.

43 От това следва, че за да се гарантира полезното действие на предвиденото в тази разпоредба задължение за уведомяване, както и надлежното и пълното разглеждане на държавните помощи от страна на Комисията, националните юрисдикции са длъжни да приложат всички последици от неизпълнението на това задължение и да приемат подходящи мерки за неговото поправяне, като това, както бе посочено в точка 26 от настоящото решение, включва задължение за получателя на неправомерна помощ да плати лихва за периода на неправомерност на помощта, дори и да е натоварен с функцията да извършва услуги от общ икономически интерес по смисъла на член 106, параграф 2 ДФЕС.

44 С оглед на изложените съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 108, параграф 3 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че получател на помощ, приведена в действие в нарушение на тази разпоредба, трябва да бъде осъден от националната юрисдикция да плати

лихва за периода на неправомерност на помощта и в случаите, когато в окончателното си решение Комисията е стигнала до извода, че същата помощ е съвместима с вътрешния пазар на основание член 106, параграф 2 ДФЕС.

По втория и третия преюдициален въпрос

45 С втория и третия въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 108, параграф 3 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че получател на помощ, приведена в действие в нарушение на тази разпоредба, трябва да бъде осъден от националната юрисдикция да плати лихва за периода на неправомерност на помощта и по отношение на помощите, които е прехвърлил на свързани с него предприятия, както и по отношение на помощите, които са му били платени от контролирано от държавата предприятие.

46 Запитващата юрисдикция иска по-специално да се установи дали, като се има предвид, че мерките за помощ, от които се е ползвало TV2, включват, от една страна, приходите от лицензионна такса, които през периода 1997—2002 г. са били преведени на TV2 и впоследствие прехвърлени на регионалните му станции, и от друга страна, доходите от реклама, които през 1995 г. и 1996 г. са били преведени от TV2 Reklame A/S на TV2 чрез фонда TV2, то сумите от тези приходи и доходи трябва да бъдат включени в общия размер на помощите, върху които трябва да се изчисли лихвата.

47 В това отношение следва да се припомни, от една страна, че с решение от 9 ноември 2017 г., TV2/Danmark/Комисия (C-649/15 P, EU:C:2017:835) Съдът отхвърля жалбата на TV2 срещу решение на Общия съд от 24 септември 2015 г., TV2/Danmark/Комисия (T-674/11, EU:T:2015:684) и така потвърждава редовността на упражнения контрол от Общия съд, който в точки 165—174 от решението си приема, че посочените средства представляват държавни помощи за TV2.

48 От друга страна, с решения от 9 ноември 2017 г., Комисия/TV2/Danmark (C-656/15 P, EU:C:2017:836) и от 9 ноември 2017 г. Viasat Broadcasting UK/TV2/Danmark (C-657/15 P, EU:C:2017:837) Съдът отменя решение на Общия съд от 24 септември 2015 г., TV2/Danmark/Комисия (T-674/11, EU:T:2015:684) в частта му, в която е отменено Решение 2011/839 в частта, в която Комисията е приела, че приходите от реклама за 1995 г. и 1996 г., платени на TV2 чрез фонд TV2, представляват държавни помощи, и се произнася окончателно по спора, като отхвърля подадената от TV2 жалба за отмяна на посоченото решение на Комисията.

49 Следователно юрисдикциите на Съюза са се произнесли окончателно по спора относно валидността на това решение, като са приели, че посочените в точка 46 от настоящото решение средства представляват държавни помощи по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС.

50 При тези обстоятелства, предвид отговора на първия въпрос и както отбелязва генералният адвокат в точка 53 от заключението си, върху тези приходи и доходи, от които TV2 се е ползвало и които са част от помощите, приведени в действие в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС, също трябва да се плати лихва за периода на неправомерност на помощите.

51 С оглед на изложените съображения на втория и третия въпрос следва да се отговори, че член 108, параграф 3 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че получател на помощ, приведена в действие в нарушение на тази разпоредба, трябва да бъде осъден от националната юрисдикция да плати лихва за периода на неправомерност на помощта и по отношение на помощите, които е прехвърлил на свързани с него предприятия, както и по отношение на помощите, които са му били платени от контролирано от държавата предприятие.

По съдебните разноски

52 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

1) **Член 108, параграф 3 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че получател на помощ, приведена в действие в нарушение на тази разпоредба, трябва да бъде осъден от националната юрисдикция да плати лихва за периода на неправомерност на помощта и в случаите, когато в окончателното си решение Комисията е стигнала до извода, че същата помощ е съвместима с вътрешния пазар на основание член 106, параграф 2 ДФЕС.**

2) **Член 108, параграф 3 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че получател на помощ, приведена в действие в нарушение на тази разпоредба, трябва да бъде осъден от националната юрисдикция да плати лихва за периода на неправомерност на помощта и по отношение на помощите, които е прехвърлил на свързани с него предприятия, както и по отношение на помощите, които са му били платени от контролирано от държавата предприятие.**

Подписи